

Stanisław Rejmoniak

"Salz der Erde : über die Sendung des Christen : Werkbuch für den Lehler, Arbeitsmappe für Schüler", Wilhelm Germann, Olten-Freiburg im Breisgau 1970 : [recenzja]

Collectanea Theologica 41/3, 210-211

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

uksztalowały ich warunki życia również i w Kościele. Przynależność do Kościoła poprzedza u nich prawdziwą wiarę. Wymagania im stawiane muszą liczyć się z możliwościami. Najbardziej drażliwymi punktami w działaniu duszpasterskim jest liturgia i głoszone słowo. Zdaniem autora można postawić znak zapytania wobec dziś obowiązujących tekstów liturgicznych, zupełnie obcych robotnikom. Podobnie negatywnie trzeba ocenić głoszenie słowa Bożego w całkowitym oderwaniu od problematyki życiowej, z jaką na co dzień spotykają się robotnicy w Austrii. Ponadto kontakt z robotnikami nie może się ograniczać jedynie do Mszy niedzielnej, czy szafarstwa sakramentów. Trzeba tworzyć możliwości spotkania osobowego w małych grupach. Tu również powstaje postulat tworzenia *Gemeindekirche*.

Książka omawiana nie stanowi łatwej lektury. Skorzystanie zakłada znajomość metod badań socjologicznych. Dlatego można ją polecić przede wszystkim socjologom religii. Dobrze by jednak było, by zapoznali się z nią również profesorzy teologii praktycznej czy też referenci tego działu w kuriach diecezjalnych.

Ks. Jan Charytański SJ, Warszawa

Wilhelm GERMANN, *Salz der Erde. Über die Sendung des Christen. Werkbuch für den Lehrer, Arbeitsmappe für Schüler*, Olten—Freiburg im Breisgau 1970, Walter—Verlag, s. 184.

Książka ta ukazała się jako pierwsza pozycja w „Serii wzorów” wydawanej pod patronatem Katechetycznego Instytutu w Luzernie. Składa się z dwóch tomów. Jeden, stanowiący swego rodzaju katechezy, przeznaczony jest dla nauczyciela. Drugi zaś złożony z luźnych kartek formatu A4 jest podręcznikiem roboczym (*Arbeitsmappe*) dla uczniów klas 7—9 (13—15 rok życia), pomysłany jako odpowiednik tomu pierwszego. Autorami tomu dla dzieci są Fritz Oser, Wilhelm German n, Karol Kirchofer.

Katechezy W. German n a powstały z praktyki katechizacji przeprowadzonej w jednej z klas szkoły podstawowej w Monachium w r. 1967/68. Właściwie są to wierne protokoły z przebiegu lekcji, która, rzecz zrozumiała, została uprzednio przygotowana według przyjętych założeń zarówno merytorycznych, jak i dydaktyczno-metodycznych nie tylko z uwzględnieniem ogólnej psychologii danego wieku, ale również uwarunkowań socjologiczno-psychologicznych danej klasy.

Zasadniczą treścią książki, jak wskazuje tytuł zaczerpnięty z Ewangelii, jest odpowiedzialność chrześcijanina za innych ludzi. Są to katechezy o tematyce misyjnej. Wychodząc jednak z założenia, że nie można budzić postawy odpowiedzialności za ludzi żyjących w odległych krajach, jeśli nie jest się otwartym na potrzeby własnego otoczenia, autor w pierwszym rozdziale mówi o apostołskich zadaniach przez czyn, słowo, przykład, modlitwę i Eucharystię względem współparafian, w drugim zaś o misyjnej odpowiedzialności Kościoła w ścisłym znaczeniu.

W stosowanej metodzie W. German n zdecydowanie nawiązuje do założeń „szkoły pracy”, „szkoły życia”, do pedagogiki przeżyciowości, przypominając za Pestalozzim, że w procesie nauczania i wychowania musi być czynny cały człowiek, jego ręka, serce i rozum. Te nie od dziś znane zasady dydaktyczne są ukazane w książce *Salz der Erde* od strony ich realizacji. Najbardziej charakterystyczną cechą wszystkich katechez jest właśnie troska nie o przekazanie sumy wiadomości, ale o kierowanie postępowaniem, życiem i to nie tylko za pomocą słowa („trzeba zrobić”), ale przez wspólne ustalanie z klasą zadań, które rzeczywiście się wypełnia. Czyn, przeżycie, wykonane zadanie stają się punktem wyjścia do omawiania i przyswajania sobie treści Ewangelii. W tym procesie, idącym od konkretnego do pojęcia, od

bliskiego do odległego, od łatwego do trudnego, od widzialnego do niewidzialnego, pomocą są aktualne wiadomości, współczesne wiersze, pełne wyrazu fotografie. Łączenie teorii z praktyką, pojętą głównie jako źródło poznania, jest zasadą przeprowadzaną konsekwentnie.

Dla zilustrowania powyższego niech posłuży bardzo pobieżny przegląd początkowych lekcji. Punktem wyjścia pierwszej lekcji jest zapoznanie się z fotografiami dwóch przeciwstawnych światów: potrzeby i nudy. Następuje rozmowa o ludziach potrzebujących pomocy we własnej parafii, podczas której wyłania się pomysł zaproszenia siostry parafialnej pracującej w duszpasterstwie charytatywnym. Podczas gdy dwie dziewczynki idą z zaproszeniem, pozostali ustalają pytania dla siostry. Druga lekcja obejmuje wywiad klasy z siostrą; pytania dotyczą jej personalii i pracy. Dalsza część lekcji przebiega w grupach na dyskusji w oparciu o dokonany wywiad. Następną godziną to wykonanie podjętego zadania: cała klasa udaje się z katechetą do położonego na terenie parafii przytułku dla bezdomnych. Tu uczniowie wykonują krótkie przedstawienie, wyuczone w szkole, a przeznaczone właściwie dla rodziców, rozmawiają, wręczają uprzednio przygotowane prezenty, składają świąteczne życzenia.

W teczce dla ucznia na kartkach znajdują się związane z powyższą tematyką teksty, wiersze, fotografie, pytania do zastanowienia się itp., z tym, że na czystych kartkach uczeń powinien umieszczać dalsze ilustracje, fotografie oraz własne teksty.

Jakkolwiek katechezy te są zasadniczo wiernym odbiciem przebiegu całej lekcji, autor sam przestrzega przed korzystaniem z nich w sposób więcej czy mniej dosłowny. Przekazuje je jako materiały powstałe w konkretnym czasie, miejscu, dla określonych uczniów; w innym środowisku aktualną pozostanie jednak ich podstawowa zasada, aby treści Ewangelii przyswajać przez własny czyn i związane z nim przeżycie. W realizacji tej zasady książka pragnie być jedynie wzorem, a można dodać, że jest wzorem niezmiernie interesującym i ukazującym wielkie możliwości łączenia katechizacji z życiem.

Ks. Stanisław Rejmoniak OMI, *Obra*

Winfried BLASIG, *Kirche Gottes — Kirche der Menschen. Ziel, Ansatz und Praxis des Unterrichts in Kirchengeschichte*, München 1969, Kösel—Verlag, s. 316.

Ten tom bogaty w strony, a jeszcze bardziej w treść, stanowi rozprawę habilitacyjną W. Blasiga, obecnie docenta Instytutu Katechetyki i Homiletyki w Monachium. Autor sięgnął po temat najbardziej zaniedbany we współczesnej katechetyce. Odwrócenie się od historii Kościoła wiąże się z niechęcią uczniów do historii instytucji Kościoła, jak również z koncentrowaniem się katechezy powojennej na założeniach ruchu kerygmatycznego nie potrafiącego znaleźć właściwego miejsca dla historii Kościoła w ramach tak pojętej katechezy, czy wreszcie z niepewnością samych katechetów odnośnie do celowości tych lekcji. Autor dostrzega w historii Kościoła niezbędne uzupełnienie biblijnej i dogmatycznej nauki o Kościele. W pracy swej pragnie ukazać zarówno tę konieczność, cel jak właściwe podejście do tego trudnego materiału.

W pierwszej części autor na podstawie badań ankietowych analizuje stosunek uczniów do historii Kościoła i przedstawia dotychczasowe ujęcia tego przedmiotu.

Autor pragnie historię Kościoła wmontować organicznie w katechezę kerygmatyczną. Toteż w drugiej części analizuje pojęcie przepowiadania, istotę katechezy, eklezjologię katechetyczną. Jednocześnie jednak zastanawia się